

POSTANOWIENIE

Dnia 10 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk

w sprawie z powództwa Fundacji "[...]" z siedzibą w Ł.

przeciwko Gminie Ł.

o zapłatę i ochronę dóbr osobistych

oraz z powództwa Gminy Ł.

przeciwko Fundacji "[...]" z siedzibą w Ł.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 10 czerwca 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej Fundacji "[...]" z siedzibą w Ł.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 10 grudnia 2020 r., sygn. akt I ACa [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. odstępuje od obciążenia skarżącej kosztami postępowania kasacyjnego;

3. przyznaje adw. P. K. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] kwotę 12 450 (dwanaście tysięcy czterysta pięćdziesiąt 00/100) złotych powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej skarżącej nieodpłatnie z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba

wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych).

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca Fundacja „[...]” powołała się na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Pierwsze z zagadnień dotyczyło możliwości podniesienia zarzutu nadużycia prawa podmiotowego polegającego na podniesieniu zarzutu przedawnienia w wyspecyfikowanych we wniosku, szczególnych, okolicznościach. Drugie zagadnienie obejmowało kwestię „(...) możliwości wyłączenia odpowiedzialności na zasadach ogólnych i uznania braku legitymacji biernej w postępowaniu o naruszenie dóbr osobistych (...) przez zawężenie kręgu podmiotów odpowiedzialnych i posiadających legitymację bierną do katalogu wskazanego w art. 38 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 roku – Prawo prasowe”. Trzecie z zagadnień skarżąca odniosła do „możliwości wyznaczenia granicy swobody kontraktowej przy umowie najmu, tj. możliwości uznania umowy najmu niezapewniającej ekwiwalentności świadczeń (...) za nieważną na podstawie art. 58 § 1 k.c.”.

W świetle utrwalonego stanowiska, powołanie się na istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) wymaga sformułowania problemu prawnego i uzasadnienia, że ma on precedensowy (nowy) charakter lub znaczenie dla rozwoju prawa. Problem ten powinien odnosić się do konkretnych przepisów prawa i zostać ujęty w sposób abstrakcyjny, a zarazem wiązać się z rozpoznawaną sprawą; konieczne jest przy tym wskazanie argumentów, które prowadzą do jego rozbieżnych ocen (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II

CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002, nr 12, poz. 151, z dnia 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, niepubl., z dnia 10 kwietnia 2014 r., IV CSK 623/13, niepubl., z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, niepubl., z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, niepubl.).

Wątpliwości powołane we wniosku nie czyniły zadość tym wymaganiom. Zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. nie może wyczerpywać się w pytaniu o prawidłowość rozstrzygnięcia konkretnej sprawy lub zasadność podniesionych w skardze zarzutów, musi natomiast wykraczać znaczeniem poza rozstrzyganą sprawę, dając sposobność sformułowania tezy o ogólniejszym znaczeniu, co pozwala uczynić zadość publicznoprawnemu celowi skargi kasacyjnej. Przepis art. 5 k.c. wyraża klauzulę generalną, a decyzja o jego zastosowaniu ze skutkiem w postaci uznania podniesienia zarzutu przedawnienia za nadużycie prawa podmiotowego musi być każdorazowo uwarunkowana uwzględnieniem ogółu okoliczności sprawy i zestawieniem ich z regułami słuszności oraz dobrej wiary. Otwarty charakter tego przepisu sprawia, że materia ta nie poddaje się w zasadzie abstrakcyjnym uogólnieniom i nie może stanowić podłoża zagadnienia prawnego w znaczeniu przyjętym w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2020 r., II CSK 22/20, niepubl., z dnia 12 lutego 2021 r., V CSK 302/20, niepubl. i z dnia 28 stycznia 2022 r., I CSK 551/22, niepubl.).

Również pozostałe przedstawione we wniosku wątpliwości sprowadzały się do przedstawienia zarzutów kasacyjnych w formie pytań skierowanych do Sądu Najwyższego, zmierzających do uzyskania odpowiedzi, czy pogląd wyrażony przez Sąd Apelacyjny, negujący legitymację bierną pozwanej w zakresie roszczenia o naruszenie dóbr osobistych i kwestionujący twierdzoną przez powódkę nieważność umów najmu, jest prawidłowy. Inaczej mówiąc, powódka nie sformułowała zagadnienia prawnego o abstrakcyjnym charakterze, wykraczającego znaczeniem poza rozstrzyganą sprawę, lecz zmierzała do uzyskania odpowiedzi na pytanie, czy postawione w skardze zarzuty są trafne. We wniosku nie wyjaśniono ponadto, z wykorzystaniem rzeczowych jurydycznych argumentów, z jakich powodów w ocenie powódki przytoczone wątpliwości mają precedensowy charakter,

a do ich rozstrzygnięcia nie jest wystarczający dotychczasowy dorobek judykatury bądź doktryny; nie sformułowała także alternatywnych kierunków ich rozstrzygnięcia i racji mogących przemawiać na ich rzecz.

Należało tym samym odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 w związku z art. 102, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

a.s.